

ENA GESTA, KI OTROKU IZBOLJŠA ŽIVLJENJE, STARŠE PA RAZBREMENI

V nedavni preteklosti je bil v Sloveniji trend, da je treba otroke, mladino spraviti dol z ulic. Ustanavljali so se mladinski centri, dnevni centri za otroke in drugi programi nevladnih organizacij. Vzporedno je naraščalo število plačljivih popoldanskih aktivnosti za otroke in mlade, ki zaradi svoje množičnosti in močne propagande ustvarjajo občutek nujnosti udeležbe. Pojavile so se tudi elektronske naprave, ki so lepo »podprle« ta trend. Cilj je dosežen – otrok ni več zunaj, igrišča in gozdovi so prazni.

Kakšne so posledice?

Današnji otroci (in odrasli) v celotni zgodovini človeštva največ časa preživijo v notranjih prostorih. Kakšne so posledice? Vse več je predebelih in bolnih otrok, rezultati šolskega športnega kartona se že 20 let vsako leto slabšajo, število izdanih receptov za zdravila, ki uravnavajo primanjkljaj pozornosti in motnjo hiperaktivnosti (ADHD) se je v dvanajstih letih (2001 do 2013) v Sloveniji potrojilo (vir: Mladina, 2014), vse bolj pogosta je depresija med mladimi in tudi otroki, več se stopnja medvrstniškega nasilja, itd. Nevarnostim, ki smo se jim izognili z »odstranitvijo« otrok z ulic, smo le spremenili obliko, saj smo otroke izpostavili novim. Verjetnost, da bo vaš otrok v dobi mladostništva ali v odrasli dobi depresiven, odvisen od česarkoli, se vedel agresivno ali bil telesno bolan, je ogromna.

Če je otrokov dan sestavljen zgolj iz dejavnosti, ki so organizirane s strani odraslih (šola, popoldanski treningi, šolske domače naloge in učenje, pričakovanja staršev, da bo otrok doma še kaj naredil (kar je sicer prav) ter konstantni družinski izleti, obiski otroških gledaliških predstav in kvazi ustvarjalnih delavnic, kjer otrok dela le po sistemu copy-paste) in ždenja pred ekrani, potem ste lahko prepričani, da se v vašem otroku ne dogajajo samo pozitivne stvari. Otrok sicer navidezno deluje miren in sodeluje z vami, a nekje v njemu se dela škoda.

Vsi ti pritiski, hitenje, pomanjkanje spontanega gibanja v naravi, cel dan zgolj upoštevanje navodil odraslih... vse to vodi v odmik od otrokove notranje, tiste njegove prave narave – počasi, a dosledno. Otrok stalno (nezavedno) doživlja male notranje napetosti, ki se sčasoma naberejo, takrat pa jim ni več kos. Ne nauči se obvladovati svojega življenja in z njim povezanih tveganj, saj to ves čas namesto njega počnejo odrasli. Tako se počasi »zgodijo« posledice, ki so naštetje v prejšnjem odstavku.

Kaj narediti?

Omenjeno nevarnost lahko občutno zmanjšate z eno samo (brezplačno) gesto – s tem, da otroka spustite na igrišče ali v gozd. Narava je razvila in v človeka vgradila eno fantastično potrebo, ki mu omogoča, da sam razvije večino tistih sposobnosti, ki mu kasneje omogočajo spopadanje z vsakodnevnim življenjem – potrebo po igri. Ne obstaja otrok, ki se ne bi rad igral - ga ni! Če se vsak otrok na tem planetu zna igrati, brez da bi ga o tem kdo poučeval, potem lahko vemo, da je to zapisano v človekovih genih, in da je tam z namenom.

Za začetek lahko pogledamo že samo druge sesalce in vidimo, da se vsi mladički sesalcev igrajo. Hitro nam je lahko jasno, da je igra v funkciji preživetja v kruti naravi, s katero se ti mladički soočijo kmalu po rojstvu. In ker njihove mame

to vedo, jih pri tej igri pustijo pri miru – edino kar delajo je, da jim nosijo hrano in ščitijo pred zunanji plenilci. S tem ščitijo tudi njihovo možnost igranja.

Kaj pa delamo človeški starši? S sodobnim družinskim urnikom otrokom sami kratimo priložnost za prosto igro, v njihov prosti čas pa smo nametali cel kup nadomestnih aktivnosti, ki niso prosta igra (to je tista igra, ki nima cilja oz. namena, igra ki se začne takrat, ko reče otrok ter ima pravila in vsebine, ki jih določa otrok oz. skupina otrok). S tem svoje otroke prikrajšamo za razvoj zelo pomembnih možganskih funkcij.

Priznani raziskovalci (Stuart M. Brown, Sergio M. Pellis, Peter Gray in drugi), ki proučujejo igro, razlagajo, da je prosta igra ključna pri razvoju kreativnega dela možganov, sposobnosti empatije in sodelovanja, reševanja problemov, nadzorovanja impulzov in čustev (kar je zelo pomemben dejavnik pri upiranju skušnjavam, ki vodijo v odvisnost) in koncentracije, če naštejemo le najpomembnejše. Hkrati tudi zelo prispeva k zmanjšanju stresa. Vse to še bolj pride do izraza, če taka igra poteka na prostem, v naravi.

Zdaj pa razmislimo ...

... ali otrok, ki cele dneve le posluša navodila odraslih, sploh ima čas ugotoviti kakšne so njegove želje in potrebe? Ali uspe razmišljati s svojo (kreativno) glavo in priti do novih idej? Uspe morda sodelovati z drugimi, če vsa navodila, pravila in sodbe poda učitelj ali trener in če vsak nastali problem spet reši ta ista odrasla oseba? Nikakor ne. In ker se to dogaja dan za dnem, otroci ne razvijajo ustreznih možganskih povezav in izgubljajo v borbi za preživetje. Zakaj?

Nekaj razlogov je bilo že naštetih v začetku – bolna, depresivna in/ali odvisna oseba vsekakor ni nekdo, ki se zmora sam učinkovito spopadati z zahtevami vsakdana. A to še ni vse – direktorji velikih mednarodnih korporacij in drugih uspešnih podjetij po vsem svetu napovedujejo, da bosta v prihodnjem stoletju (stoletju naših otrok) na delovnem mestu ključni dve veččini – veččina sodelovanja in kreativnega mišljenja. Večino dela, ki ne zahteva kreativnega mišljenja bodo nadomestili računalniki, roboti in stroji. To se sicer nakazuje že od Fordove uvedbe tekočega traku dalje. Danes pa to lahko vidimo v obliki avtomatskih samopostrežnih blagajn v naših trgovinah, avtomatskih telefonskih tajnic, avtomatiziranih tekočih trakov, stroja, ki v 1 minuti poseka, »olupi« in razkosa 30 metrov visoko drevo, itd. Podjetja bodo dodano vrednost na trgu ustvarjala izključno z inovacijami in zato bodo rabila kreativne ljudi – ljudi, ki bodo znali reševati probleme in pri tem razvijali svoje ideje. Nekoč je bila kreativnost pogoj za uspeh in bogastvo, v prihodnosti pa bo to nujna veččina že za osnovno zaposlitev.

Vsekakor je možno, da bo vaš otrok tudi ob natrpanem urniku v otroštvu, brezhlebnem znanju igranja glasbenega inštrumenta, vrhunskem obvladovanju enega ali več športov in odličnemu akademskemu uspehu, kasneje v življenju dovolj povezan sam s sabo in drugimi, srečen, zdrav in uspešen. A morda bi bilo bolje priporočiti vsakemu staršu zmernost in uravnotežen urnik otroka, kjer prevladuje prosta igra v naravi, na igrišču. S tem pa ne pomagajte le otroku, temveč tudi sebe razbremenite z zmanjšanjem popoldanskih logističnih obveznosti.

(povzeto po članku na spletnem portalu: zastarse.si)